

แนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย
**Guidelines for Academic Administration to Develop a Bilateral Curriculum
Industrial Technician Subject Type Under the Thailand 4.0 Policy of
Kanchanapisek Chiang Rai Technical College**

วันที่รับบทความ: 16 ส.ค. 66
วันที่แก้ไขบทความ: 2 ส.ค. 67
วันที่ตอบรับ: 18 ก.ย. 67

ศเจตส์ จาตระกูล¹
Sajet Jatrakool¹
หาญศึก เล็บครุฑ²
Hransuek Lebkhute²
สมเกียรติ ตุ่นแก้ว³
Somkiet Tunkaew³

บทคัดย่อ

การศึกษารวบรวมข้อมูลครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพการบริหารงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคี และเพื่อหา แนวทางการบริหารเพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรม ภายใต้ไทยแลนด์ 4.0 ของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย ใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมผสาน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 65 คน วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละ การสัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 7 คน และการประชุมปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ AIC กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 7 คน วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญและสรุปเนื้อหาเชิงบรรยายเป็นความเรียง

จากการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภท วิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการเกิด จาก ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านกระบวนการบริหารจัดการ ทำให้มีเหตุปัจจัยที่

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (2565)

¹ Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. (2022)

² อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)

² Lecturer of Master of Education Program Digital Technology for Education Faculty of Education Chiang Rai Rajabhat University (Advisor)

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)

³ Lecturer of Master of Education Program Educational Administration, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University (Co- Advisor)

ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน แนวทางการบริหารหลักสูตรทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรมประกอบด้วย การวางแผนการใช้หลักสูตรในการจัดแผนการเรียนการสอนครอบคลุมตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ มาตรฐานการจัดการเรียนการสอน และมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม การนำหลักสูตรไปใช้ กำหนดแนวทางการประเมินผู้เรียนในระบบทวิภาคีให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกัน การสนับสนุนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะเกี่ยวกับหลักสูตรทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 การนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร ร่วมกันระหว่าง สถานศึกษา สถานประกอบการในการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการศึกษาและนิเทศติดตามการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษาในสถานศึกษา และการประเมินการใช้หลักสูตร โดยนำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มาประเมินการใช้ประชาสัมพันธ์การวางแผน พัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และงบประมาณ พัฒนาระบบฐานข้อมูล

คำสำคัญ : หลักสูตรทวิภาคี ช่างอุตสาหกรรม นโยบายไทยแลนด์ 4.0

Abstract

This research study has The objective is to study the condition of academic administration for bilateral curriculum development. Type of Industrial Technician To study factors affecting administrative conditions for bilateral curriculum development. and to find an administrative approach to develop a bilateral curriculum Industrial technician subject type Under the Thailand 4.0 policy of Kanchanapisek Chiang Rai Technical College research using mixed research The instrument used was a questionnaire for the population used in the research. A total of 65 people were analyzed by statistics using mean, standard deviation and percentage. participant interview informant group A total of 7 people and a participatory and creative workshop AIC, a group of informants A total of 7 people analyzed the data. by analyzing the main content and summarizing the narrative content in an essay.

The study found that Academic Administration To develop a bilateral curriculum Industrial technician subject of Kanchanapisek Chiang Rai Technical College The overall picture is at a very good level. Factors that affect academic administration are personnel, budget, media and learning resources. and management process causing factors that affect the quality of learners Guidelines for the administration of bilateral courses in the category of industrial technicians. It consists of planning the use of the curriculum in organizing a comprehensive teaching plan according to professional education standards. teaching management standards and competency standards of industrial technicians course implementation Set guidelines for assessing learners in a bilateral system in accordance with the mutual agreement. Supporting the use of the curriculum of educational institutes Training to develop personnel to have knowledge, understanding, and skills related to bilateral courses for industrial technicians in line with the Thailand 4.0 policy. supervise, supervise, follow up on curriculum use Collaboration between educational institutes, enterprises in supporting the use of technology to help manage education and supervising student experience training in educational institutions. and assessment of curriculum use by bringing information about the bilateral vocational education system

Let's evaluate the use of public relations planning. school development Annual operating plan and budget Database system development.

Keywords: Bilateral Curriculum, Industrial Technician, Thailand 4.0 Policy

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 การจัดการศึกษานั้นต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาชาติเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ประกอบการหรือประกอบอาชีพอิสระได้ ซึ่งการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน โดยให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดได้แก่ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551, เล่มที่ 25 ตอนที่ 43 ก : 3 -4)

ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 นำมาซึ่งแนวทางหลักที่ ดร.สุเทพ แก่งสันเทียะ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ให้เป็นแนวทางไว้ว่า “จุดเน้นอาชีวศึกษา 2565” คือ ยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาแบบองค์รวมโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน ซึ่งจะแบ่งเป็นประเด็นนโยบายและการขับเคลื่อน ได้ดังนี้ คือ 1.จัดการศึกษาเพื่ออาชีพและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จะเป็นการขับเคลื่อนศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ภายใต้โครงการศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีศักยภาพสูงตอบโจทย์การพัฒนากำลังคน ตามบริบทเชิงพื้นที่ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ พัฒนาสมรรถนะอาชีพในทักษะอนาคต (Future Skills) 2.การยกระดับพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน คือ ยกระดับคุณภาพอาชีวศึกษาแบบองค์รวมโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน โดยใช้ Big Data กำลังคนในพื้นที่ ขับเคลื่อนการดำเนินการศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคีพื้นที่ เพื่อการยกระดับคุณภาพอาชีวศึกษาแบบองค์รวมยกระดับการดำเนินงานศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fixit Center) และเพิ่มประสิทธิภาพแอปพลิเคชันช่างอาชีพ “ช่างพันธุ์ R อาชีวะซ่อมทั่วไทย” พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ การสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit bank) และการต่อยอดองค์ความรู้และสมรรถนะใหม่ หรืออาชีพใหม่ (New Job/Future Job) พัฒนาทักษะวิชาชีพผู้เรียนอาชีวศึกษาผ่านการฝึกประสบการณ์และการปฏิบัติจริง

การพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 เริ่มต้นด้วยการฝึกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเปลี่ยนจากครูผู้สอนเป็นที่เลี้ยง ครูฝึก(Coach) การเรียนแบบบูรณาการ สหวิชาการ เชื่อมโยงความรู้กับเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปธรรม ให้ผู้เรียนมีทักษะที่ต้องการ เช่นการทำงานร่วมกัน ความคิดสร้างสรรค์ และการสื่อสารที่ดี ซึ่งการจัดการศึกษาต้องสร้างความพอใจให้ผู้เรียนและท้าทายสู่การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอยากเรียน ปัจจุบันการศึกษาอยู่ในยุค 4.0 โดยผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อทุกรูปแบบ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อดิจิทัล โดยเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการสืบค้นและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากข้อมูลในปัจจุบันมีจำนวนมาก ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการค้นหาและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล (จันทร์ทา เทพอวยพร, 2560 : 3 - 4)

จากการศึกษางานประกันคุณภาพ(SAR) ของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย บริหารงานในสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษา พบว่ายังผลิตบุคลากรไม่ได้มาตรฐานเชิงคุณภาพและปริมาณ และไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยมีหลักสูตรการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับสมรรถนะการปฏิบัติงานการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีไม่ได้รับการสนับสนุนการดำเนินการเท่าที่ควร (วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย,2564) ส่งผลให้วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย ยังขาดการดำเนินงานที่เหมาะสมในการบริหารงานวิชาการหลักสูตรทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการบริหารอาชีพศึกษาหลักสูตร ทวิภาคี ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย เพื่อให้ทราบถึงสภาพการการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพการการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และเพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรม ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพการการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย
2. เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย
3. เพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรมภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม โดยใช้ทฤษฎีการบริหารจัดการหลักสูตร PDSSA ประกอบด้วย (ประเวศ เวชชะ,2562)

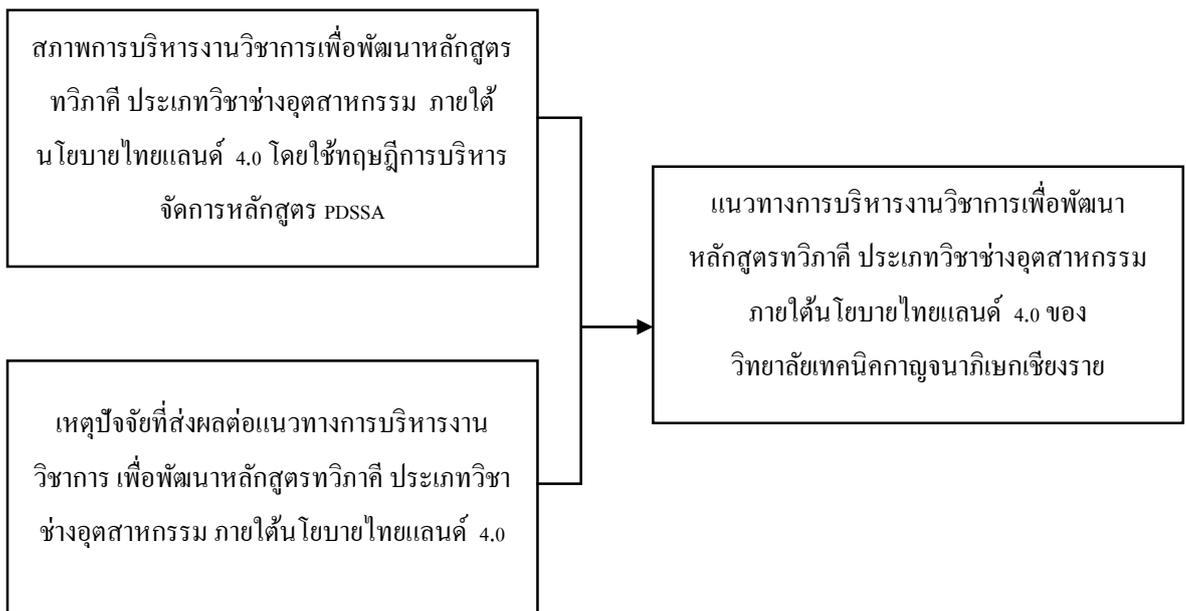
1. การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (P)
2. การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ (D)

3. การสนับสนุนการใช้หลักสูตรของการศึกษา (S)
4. การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (S)
5. การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (A)

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย ประชากรที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนบุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก เชียงราย จำนวนทั้งสิ้น 65 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)
2. ศึกษาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนบุคลากรทางการศึกษา และ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย จำนวนทั้งสิ้น 7 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)
3. ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรม ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนบุคลากรทางการศึกษา และ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย จำนวนทั้งสิ้น 7 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาวดี ธาราศรีสุทธี (2550) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึงการบริหารงานหรือ ดำเนินงานทุกชนิดในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สูงสุด โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการที่มีหน้าที่ และภาระกิจโดยตรงในการจัดการศึกษา มีหน้าที่พัฒนา นักเรียนให้มีความรู้ความสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่า และมีศักดิ์ศรี

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการที่สำคัญๆพบว่าการบริหาร วิชาการต้องอาศัยหลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้พัฒนา มาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วม การเสนอแนะและการพัฒนาในงานวิชาการ ต้องอาศัย ความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงอาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการ โดยมีเป้าหมายนำไปสู่การ พัฒนาได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจากการร่วมคิดร่วมทำร่วมประเมิน

รัตน อนันตชาติ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นงานที่ สำคัญที่สุด ใช้เวลาในการบริหารงานมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงาน วิชาการเป็นอันดับแรก และถือว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่จะดำเนินงานให้เป็นไปอย่างราบรื่น คุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดความ ส เร็จและ ความสามารถของผู้บริหาร

ประเวศ เวชชะ (2562 , น. 545 - 556) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการบริหารจัดการหลักสูตร เป็นการดำเนินการของสถานศึกษาที่ประกอบด้วย 1) การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (P) 2) การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ (D) 3) การสนับสนุนการใช้หลักสูตรของการศึกษา (S) 4) การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (S) 5) การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (A) ซึ่งจะช่วยให้หลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สำนักงาน โครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กรมอาชีวศึกษา (2545 : 2) ได้กล่าวว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี(dual vocational training หรือ dvt) คือ การจัดการศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือกันของสองฝ่าย จึงเป็นรูปแบบของการจัดอาชีวศึกษา ที่อยู่ในลักษณะของความร่วมมือในที่นั้นคือ เป็นลักษณะสองฝ่ายระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษาร่วมกันฝึกพนักงานให้มีคุณภาพ สองสถานที่ โรงงาน (เน้นในการฝึกทักษะ) และในชั้น เรียน (เน้นในการเรียนด้านทฤษฎี) เพื่อสองวัตถุประสงค์ ได้ฝึกงานที่เกี่ยวข้องกับทักษะและได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

พรชัย เจดามาน และคณะ(2559) กล่าวว่า การศึกษาในยุค 4.0 ที่เน้นการสร้างนวัตกรรม สร้างองค์ความรู้ขึ้นมาใหม่ การศึกษาแบบสหวิทยาการ (interdisciplinary) ที่เน้นการใช้ศาสตร์สาขาต่าง ๆ เข้ามาศึกษาร่วมกัน เพื่อศึกษาให้เห็นแง่มุม และมิติต่าง ๆ ที่มีทั้งความเหมือนและความแตกต่างของศาสตร์แต่ละสาขา เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาความรู้ในเชิงบูรณาการจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งทางองค์ความรู้ของวิชาการ ทักษะในด้านต่าง ๆ ตามยุทธศาสตร์และการปฏิรูปสู่การเป็น Thailand 4.0 ประกอบไปด้วย 1) การอ่าน(reading) 2) การเขียน (writing) 3) วิทยาศาสตร์ (relation science) 4) คณิตศาสตร์ (arithmetic) 5) เทคโนโลยีและนวัตกรรม (relation technology and innovation) 6) คุณภาพ (relation quality) 7) การคิดวิเคราะห์ (critical thinking) 8) ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) 9) พลังสร้างสรรค์ (creativetension) 10) ความคิดเชิงรุก (critical proactively) 11) การสื่อสาร (communication) 12) การร่วมมือ(collaboration) 13) การเกี่ยวคู่และแบ่งปัน (collaboration cultural) 14) สมรรถนะ (competency) 15) การเชื่อมโยง (Connecting) 16) การยึดมั่น (composition) 17) การกำกับและติดตาม (controlling) 18) การใช้

ทรัพยากรที่คุ้มค่า(cost effectiveness) 19) การเสริมสร้างพลังอำนาจ (empowerment)20) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (efficiency and effective) และ 21) การประเมินผล (evaluation) สิ่งเหล่านี้ถึงแม้ว่ารัฐจะมีทั้งนโยบาย แผนงานที่จะปฏิบัติแล้ว แต่การทำให้นโยบายสาธารณะสัมฤทธิ์ผลจำเป็นจะต้องมีนโยบายสาธารณะที่ดี และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

สุระชัย ลาพิมพ์ (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษา จังหวัด อุดรธานี ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา มีการคัดเลือกผู้เรียนร่วมกับสถานประกอบการและมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร ประกอบด้วย 7 แนวทาง 2) ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน จัดทำแผนการเรียน นิเทศ ติดตามนักศึกษาและกำหนดแนวทางการประเมินผู้เรียน ประกอบด้วย 10 แนวทาง 3) ด้านคุณภาพการบริหารจัดการมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ครอบคลุมทุกด้านประกอบด้วย 10 แนวทาง 4) ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการมีการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 9 แนวทาง

นิรุตต์ บุตรแสนลี (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มุ่งเน้นประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า 1.องค์ประกอบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มุ่งเน้นประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 6องค์ประกอบหลักและ 19 องค์ประกอบย่อย คือ 1) องค์ประกอบหลักด้านการจัดระบบโครงสร้างการบริหาร มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 2) องค์ประกอบหลักด้านการบริหารงานวิชาการมีองค์ประกอบย่อย จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ 3) องค์ประกอบหลักด้านการบริหารบุคลากร มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ 4) องค์ประกอบหลักด้านการพัฒนาผู้เรียน มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 5) องค์ประกอบหลักด้านการฝึกอาชีพ มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 2 ตัวบ่งชี้และ 6) องค์ประกอบหลักด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 3 ตัวบ่งชี้

ระเบียบวิธีการศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย จำนวน 4 คน ครูผู้สอนบุคลากรทางการศึกษาวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย จำนวน 48 คน และ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย จำนวน 13 คน จำนวนทั้งสิ้น 65 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย จำแนกออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจ

รายการ (Check-list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม ของ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย มีลักษณะเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุด ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended) เกี่ยวกับ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคี ประเภทวิชาช่าง อุตสาหกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสรุปผล นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ พึงประสงค์ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสรุปผล นำเสนอในรูปแบบ ตารางประกอบคำบรรยาย ตอนที่ 3 วิเคราะห์เนื้อหาสำคัญวิเคราะห์เนื้อหาเชิงเหตุผลและสรุปเนื้อหาเชิงบรรยาย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม ของ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก เชียงราย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนบุคลากรทางการศึกษา และ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย จำนวนทั้งสิ้น 7 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1. แบบบันทึกผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อ แนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิค กาญจนาภิเษกเชียงราย 2. แบบการสัมภาษณ์ (Interviewing) เกี่ยวกับปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อแนวทางการบริหารงาน วิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม ของ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์เนื้อหาจากการจากการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก (External Factors) และปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน (Internal Factors) และแยกประเด็นสำคัญ และสรุปเนื้อหาเชิง บรรยาย (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 เสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภทวิชาช่าง อุตสาหกรรม ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย ควรเป็นอย่างไร

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย จำนวน 1 คน หัวหน้าแผนกหรือหัวหน้าแผนกวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย ทั้งหมด 6 แผนก จำนวน 6 คน จำนวนทั้งสิ้น 7 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการประชุมปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมและ สร้างสรรค์ AIC (Appreciation- Influence-Control) กลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อหา แนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์เนื้อหาจากการการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม และสร้างสรรค์ เพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย โดยวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) และสรุปสังเคราะห์เป็นเนื้อหาเชิงบรรยาย

ผลการวิจัย

1. ผลศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการหลักสูตรทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีผลการวิเคราะห์ดังนี้ สภาพการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภท วิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย ในภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก และสภาพการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภท วิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index: PNI) ที่สูงที่สุดในแต่ละด้าน พบว่า 1) ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร คือ การสนับสนุนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา มีการกำหนดนโยบาย ทิศทาง และการดำเนินการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการ 2) ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ คือ จัดระบบประสานงานตามเครือข่ายตามโครงสร้าง งานวิชาการระบบทวิภาคีของสถานศึกษา 3) ด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา คือ ครูผู้สอนและครูฝึกสามารถปรับคุณภาพการเรียนการสอน และการฝึกทักษะผู้เรียนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง 4) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร คือ มีการนำผลงานที่ประเมิน มาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและแก้ไขอย่างเป็นระบบ 5) ด้านการประเมินการใช้หลักสูตร การบริหารงานวิชาการ หลักสูตรทวิภาคี ประเภท ช่างอุตสาหกรรม คือ ผู้ปกครองมีค่านิยมและเชื่อมั่นหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมากขึ้น

2. ผลการหาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภท วิชาช่างอุตสาหกรรม ของ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย แบ่งเป็น 2 เหตุปัจจัย ได้แก่ 1) เหตุปัจจัยที่สนับสนุน 2) เหตุปัจจัยจุดรั้ง ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคี ประเภท วิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ด้านคุณภาพของผู้เรียน ปัจจัยที่สนับสนุน คือ มีนโยบายจากภาครัฐที่ชัดเจนในการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี สถานประกอบการให้ความร่วมมือ สนับสนุนการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ครู บุคลากร และ ชุมชนให้การสนับสนุนและเข้าใจในการเรียนในระบบทวิภาคี ปัจจัยจุดรั้ง คือ ขาดการวางแผนร่วมกับสถานประกอบการในการดูแลผู้เรียนในระบบทวิภาคี บุคลากรบางส่วนขาดประสบการณ์ในการวางแผนจัดการเรียนการสอนเนื่องจากอายุงานน้อย ขาดการวางแผนประเมินและติดตามนักศึกษา ที่ฝึกงานในระบบทวิภาคีในส่วนของต่างจังหวัด ต่อการสนับสนุนผู้เรียน

2.2 ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรทวิภาคี ปัจจัยที่สนับสนุน คือ แผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนครอบคลุม มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดหมายของหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรทวิภาคี หลักสูตรมีความยืดหยุ่น มีการปรับหลักสูตรตามนโยบาย มีการทำงานอย่างเป็นระบบ และได้รับความร่วมมือกับสถานประกอบการในด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรทวิภาคี ปัจจัยจุดรั้ง คือ บุคลากรทางการศึกษาเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นยังขาดความเข้าใจในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ไม่มีการถ่ายทอดแผนนโยบายเรื่อง

ของการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในจัดการบางส่วนต้องผ่านหลายขั้นตอน ทำให้เกิดความล่าช้า ขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการนำด้านหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้

2.3 กระบวนการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยที่สนับสนุน คือ มีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ(Projectbased Learning) มีการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย มีการสนับสนุนใช้สื่อ เทคโนโลยี (ICT) มีงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรมเฉพาะทาง ปัจจัยจุดรั้ง คือ สถานประกอบการตั้งอยู่ไกล ทำให้ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร ขาดการประสานงานอย่างต่อเนื่องระหว่างสถานศึกษา กับ สถานประกอบการในเรื่องของการนิเทศ

3. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภท ช่างอุตสาหกรรม ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย จำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ การกำหนดจุดมุ่งหมาย และวิธีการบริหารหลักสูตร ดังนี้

วิสัยทัศน์

พัฒนาคน พัฒนามาตรฐานวิชาชีพ มุ่งสู่ไทยแลนด์ 4.0

พันธกิจ

1) มุ่งผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานของ อุตสาหกรรมเป้าหมาย และรองรับการเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม 2) ยกระดับคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ให้มีความทันสมัย ตอบโจทย์การศึกษาอุตสาหกรรมในอนาคต 3) สร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ มุ่งเน้นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา กับสถานประกอบการ 4) พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการด้วยดิจิทัลเทคโนโลยี

จุดมุ่งหมาย

1) สถานศึกษามุ่งเน้นนโยบายที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดการ อาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีมาปรับเพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพผู้เรียนในระบบทวิภาคีให้มีสมรรถนะตรงตามความ ต้องการของสถานประกอบการภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0

2) ออกแบบหลักสูตรในศึกษาระบบทวิภาคี การจัดการเรียนการสอนและสื่อการเรียน การสอน และสร้างแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0

3) ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้รับการพัฒนาแลกเปลี่ยน เรียนรู้วิชาการเทคโนโลยีที่ทันสมัยกับสถานประกอบการ นำมาประยุกต์ใช้และพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

วิธีการบริหารหลักสูตรทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรมด้วยกระบวนการ PDSSA

1) การวางแผนการใช้หลักสูตร (P) จัดหลักสูตรครอบคลุมตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ มาตรฐานการจัดการเรียนการสอน และมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม มีระบบการบริหาร จัดการเกี่ยวกับหลักสูตรระหว่างสถานศึกษา กับสถานประกอบการ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนและบุคลากรที่ เกี่ยวข้อง ในสาขาวิชาชีพ ได้รับการพัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิชาการเทคโนโลยีที่ทันสมัยภายใต้ นโยบาย ไทยแลนด์ 4.0

2) การนำหลักสูตรไปใช้ (D) กำหนดแนวทางการประเมินผู้เรียนในระบบทวิภาคีให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกัน จัดทำแผนการเรียนและกิจกรรมร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ สนับสนุนความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายในการศึกษาระบบทวิภาคี

3) การสนับสนุนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา (S) ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะเกี่ยวกับหลักสูตรทวิภาคี ประเภทช่างอุตสาหกรรม โดยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้สอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรมประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัย ต่อยอดคนนวัตกรรมตามนโยบายการศึกษาไทยแลนด์ 4.0 ได้

4) การนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร (S) สร้างระบบเครือข่าย การมีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับชุมชน เพื่อพัฒนาระบบการช่วยเหลือผู้เรียน โดยเน้นเนื้อหาให้ตรงกับหลักสูตร ส่งเสริม พัฒนาคณาจารย์ร่วมกับสถานประกอบการจัดการศึกษาดูงานและฝึกประสบการณ์ มีการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี เข้ามาช่วยในการจัดการศึกษาและนิเทศติดตามการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษาในสถานศึกษา

5) การประเมินการใช้หลักสูตร (A) นำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มาประเมินการใช้ประชาสัมพันธ์การวางแผนพัฒนาสถานศึกษา พัฒนาระบบฐานข้อมูล สร้างระบบการปรับปรุงพัฒนาผลการใช้หลักสูตรทวิภาคี หลังจากที่มีการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ มีการประเมินการบริหารจัดการหลักสูตรทวิภาคีนำผล การประเมินไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรและมีการประเมินการใช้หลักสูตร โดยการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนา หลักสูตร ทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0

ตอนที่ 1 สภาพการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรมของ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย

ตอนที่ 2 เหตุปัจจัย การบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย

จากการศึกษา เหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย

1. ด้านคุณภาพผู้เรียน เหตุปัจจัยเกิดจาก ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านกระบวนการบริหารจัดการ ทำให้มีเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ดังนี้ เหตุปัจจัยสนับสนุนได้แก่ มีนโยบายที่ชัดเจนของ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อมาปฏิบัติจัดการศึกษา ระบบ ทวิภาคี นโยบายจากภาครัฐที่ชัดเจนในการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี สถานประกอบการให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดการศึกษาระบบ ทวิภาคี ครูและบุคลากรให้การสนับสนุน มีการวิจารณ์หรืออภิปรายผลการวิจัยในทุกประเด็นด้วย

2. ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ทำให้มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตร ดังนี้ เหตุปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน ครอบคลุม มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดหมายของหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตร ทวิภาคี, หลักสูตรมีความยืดหยุ่น มีการปรับหลักสูตรตามนโยบาย มีการทำงานอย่างเป็นระบบมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน ครูและบุคลากรมีการทำงานเป็นทีม มีงบประมาณพัฒนาหลักสูตร ได้รับความร่วมมือกับสถานประกอบการในด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรทวิภาคี เหตุปัจจัยจุดรั้ง ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นยังขาดความเข้าใจ ในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ไม่มีการถ่ายทอดแผนนโยบายเรื่องของการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้จัดการบางส่วนต้องผ่านหลายขั้นตอนทำให้เกิดความล่าช้า ขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้มากเท่าที่ควร ขาดการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ การจัดการศึกษา ต่อการสนับสนุนการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ มีการวิจารณ์หรืออภิปรายผลการวิจัยในทุกประเด็นด้วย

3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน บริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี ร่วมกับสถานประกอบการ เหตุปัจจัยเกิดจาก ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านกระบวนการบริหารจัดการ ทำให้มีปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี ดังนี้ เหตุปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ มีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน, มีการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนแบบโครงการ (Project-based Learning) มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางมีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย มีการสนับสนุนใช้สื่อเทคโนโลยี (ICT) ซึ่งสอดคล้องกับ กษมาพร ทองเอื้อ (2555, น. 51) กล่าวว่า เหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษา ไว้ 4 ข้อ ได้แก่ 1) ลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ 1.1) การจัดสรรงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 1.2) บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ 1.3) นโยบายของสถานศึกษามีการตอบสนองต่อปัญหาคุณภาพการศึกษาและความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง 2) ลักษณะของสภาพแวดล้อม 2.1) การพัฒนาบรรทัดฐานการดำเนินงานโดยมุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญ 2.2) การส่งเสริมให้มีความมุ่งมั่นปฏิบัติงานสู่ความสำเร็จของบุคลากรทุกฝ่ายการมีแรงกระตุ้นและผลักดันให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ 2.3) ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้มีความอิสระในงานที่รับผิดชอบอย่างเหมาะสม 3) ลักษณะของบุคลากร 3.1) การมีความมุ่งมั่นจริงจังต่อความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา 3.2) บุคลากรได้รับรู้เป้าหมายของสถานศึกษาอย่างถูกต้องและตรงกัน 3.3) บุคลากรได้รับรู้บทบาทหน้าที่และเป้าหมายในงานที่ตนรับผิดชอบ 4) ลักษณะขององค์กร 4.1) มีกาจัดการองค์การโดยแบ่งฝ่ายต่าง ๆ ได้เหมาะสม 4.2) จัดการแบ่งฝ่ายต่าง ๆ เป็นฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายสนับสนุน และฝ่ายบริหาร ได้อย่างสัมพันธ์กัน มีการวิจารณ์หรืออภิปรายผลการวิจัยในทุกประเด็นด้วย

ตอนที่ 3 แนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม ของ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 จำเป็นต้องมี วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายได้มาซึ่งวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการหลักสูตรภาคีประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0

3.1 วิสัยทัศน์ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงรายมุ่งเน้นการจัดการศึกษาจัดการเรียนการสอน ด้านวิชาชีพทั้งในระบบ นอกระบบ และระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นคนดี มีทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและสร้างองค์ความรู้ได้อย่างเหมาะสมเต็มตามศักยภาพส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะใน และเพื่อผลิตและกำลังคนตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย และรองรับการเข้าสู่ ภาควิศวกรรม สามารถประยุกต์ใช้สื่อ เทคโนโลยีในการสร้างนวัตกรรมสู่นวัตกรรม มีเจตคติที่เหมาะสมต่อ วิชาชีพ

3.2 กำหนดพันธกิจ 1) มุ่งผลิตและพัฒนาากำลังคนในสาขาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน สาขาที่เป็นนโยบายรัฐบาล และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในประเทศ และต่างประเทศโดยการเพิ่ม การจัดอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 2) พัฒนาความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพมีทักษะ ในยุคไทยแลนด์ 4.0 สามารถประยุกต์ใช้สื่อ เทคโนโลยีในการต่อยอดนวัตกรรม 3) สร้างความร่วมมือทุกภาค ส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศ มุ่งเน้นความร่วมมือในการพัฒนา ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา กับสถาน ประกอบการ หน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคการศึกษา 4) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการ บริหารจัดการได้แก่ Web Portal, E-office และ Data based รวมทั้งการปรับภาพลักษณ์เชิงบวก 5) จัดแผนการ เรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้พัฒนาคุณภาพของการศึกษาการปรับหลักสูตรการ เรียนการสอนให้สอดคล้องกับ ความต้องการของภาคการผลิตของผู้เรียนให้เล็งเห็นประโยชน์ของการศึกษาระบบ ทวิภาคี 6) พัฒนาครูและบุคลากรของวิทยาลัย ให้มีความรู้และทักษะในยุคไทยแลนด์ 4.0 ตลอดจนนำ ประสบการณ์มาใช้ในการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 7) พัฒนาครู สร้างเครือข่ายครู Social Media และ Network สนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 8) จัดการเรียน การสอนโดยการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ในทุกรายวิชา อย่างเป็นรูปธรรม จัดกิจกรรม แสดงออก และได้ ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความถนัดและความสนใจ 9) สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรม ประกอบการเรียนการสอนตามเนื้อหาการเรียนรู้ จัดหาสื่อ/หนังสือ วัสดุฝึก อุปกรณ์การเรียนการสอน ที่ทันสมัย ตามนโยบายการศึกษาไทยแลนด์ 4.0 10) มีการนิเทศและติดตามอย่างเป็นระบบในด้านการเรียนการสอน และ วัตถุประสงค์และประเมินผลตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลายให้ครอบคลุมทั้งทางด้านความรู้ทักษะ/กระบวนการ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการ ศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ระบบทวิภาคีภายในประเทศที่ผ่านมา ที่ส่วนใหญ่สอดคล้องตรงกันไปในทิศ ทางบวก หรือมีความ คิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ในปัจจุบันการศึกษาระบบทวิภาคีใน ประเทศไทย กลับมีบทบาท และได้รับการสนับสนุนในทุกสถานศึกษา ซึ่ง การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ใน หลายประเทศที่เป็นที่ยอมรับและมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ในฐานะที่ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย เป็น สถานศึกษาที่จัดการศึกษาภาคีเฉพาะระบบทวิภาคี สามารถสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาระบบ ทวิภาคีในปัจจุบันและในอนาคตที่จะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ตามนโยบายของรัฐบาลและ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉะนั้น จากผลการวิจัยและสภาพปัญหาข้างต้น อาจสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระบบ
ทวิภาคีในยุค 4.0 ที่มีแนวโน้มของผู้เรียนเพิ่มขึ้น สำหรับผู้วิจัย มีความคิดเห็นว่า แนวทางการศึกษาระบบทวิภาคี
มีแนวโน้มของผู้เรียนมากขึ้นหรือลดต่ำลงนั้น น่าจะมีผล มาจากปัจจัยจากค่านิยม ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ
ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาที่ศึกษาระบบทวิภาคีจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบทั้งการเรียนในสถานศึกษาและการฝึก
อาชีพในสถานประกอบการควบคู่กันเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ทั้งในเรื่องด้าน
คุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนในระบบ ทวิภาคี
ร่วมกับสถานประกอบการ ต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรสร้างความตระหนักให้บุคลากรในการพัฒนาความรู้ ทักษะและกระบวนการพัฒนาหลักสูตร
ทวิภาคี ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เช่น สถานการณ์เปลี่ยนแปลง
แปลงของการศึกษาในยุค ไทยแลนด์ 4.0

2. ควรใช้งบประมาณและปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็นสนับสนุนให้ไปไกล คุ่มค่า สามารถตรวจสอบได้ และ
เหมาะสมกับ แนวทางบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม ภายใต้
นโยบายไทยแลนด์ 4.0

3. ควรจัดประชุม อบรมสัมมนา พัฒนาศักยภาพและครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
การพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของวิทยาลัยเทคนิค
กาญจนานิกะเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน การบริหารงานวิชาการ เพื่อ
พัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0

2. ควรมีการศึกษารวบรวมเชิงปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพื่อพัฒนาหลักสูตร ทวิภาคี
ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรม ภายใต้ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 และส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีมาพัฒนาสร้างสื่อ
และนวัตกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อคุณภาพของผู้เรียนและกระบวนการจัดการเรียน
การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ควรให้งานแนะแนวออกแบบ แบบสอบถาม การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลนักเรียนนักศึกษา
ที่จบการศึกษา หลักสูตรระบบ ทวิภาคี ประเภทวิชา ช่างอุตสาหกรรมศึกษาผ่านระบบเครือข่ายออนไลน์

รายการอ้างอิง

- กษมาพร ทองเอื้อ. (2555). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนมาตรฐานสากล*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษา มหบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.
- นิรุจน์ บุตรแสนลี. (2561). *การพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มุ่งเน้นประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาคณะกรรมาธิการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประเวศ เวชชะ. (2559). *การบริหารหลักสูตรการสอนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พรชัย เจดามาน และคณะ. (2559). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อการบริหารจัดการสู่การเปลี่ยนผ่านศตวรรษที่ 21 : ไทยแลนด์ 4.0. วารสารหลักสูตรและการเรียนการสอนคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 2(1).
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). *การจัดและการบริหารงานวิชาการ*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (ม.ป.ป.). กรุงเทพฯ.
- รัตนา อนันตชาติ. (2550). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลงบุรี เขต 1*. งานนิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย. (2564). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564*. เชียงราย : วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (มปป.). *คู่มือการจัดทำแผนการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ*. ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี. (2560). *นโยบายยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- สำนักงานประเมินผลการจัดการศึกษา. (2560). *รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.
- สุรัชย์ ลาพิมพ์. (2562). *การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

